

Cants de sirena

Establir un nou estat a Europa necessita un màxim consens de país en els lideratges, objectius, estratègies i calendaris. No és una condició suficient, però sí que és una condició necessària. Sense això esdevé una empresa impossible. Objectius bàsics: projectar-se al món des de les institucions i característiques pròpies del país, i viure en una democràcia i en un estat del benestar de molta més qualitat que la situació actual de dependència. És un projecte que beneficiaria tots els ciutadans de Catalunya, parlin la llengua que parlin –i a Catalunya se'n parlen més de dues-centes.

La independència permetria assolir objectius positius i evitar-ne de negatius. Entre els primers, decidir les interdependències que es volen tenir en diversos àmbits (polítics, econòmics, culturals, de recerca, etc.). També gaudir d'un reconeixement internacional. Entre els segons, disminuir els efectes perversos d'una economia globalitzada que té en les crisis un element recurrent.

Adam Smith sabia que l'existència del mercat lliure era més aviat un mite. Afortunadament. I insistia que l'objectiu era el benestar de les poblacions. El problema avui no és el mercat en si, sinó la seva impredecibilitat, la fragilitat de l'economia financera i la redistribució deficient dels estats. La solució de Trump i del Brexit és tancar més els seus estats. La de Merkel i la UE, combatre obsessivament el dèficit i el deute. La de la socialdemocràcia... Terreny desconegut.

L'economia financera ha revelat ser de vidre. Les polítiques desreguladores i privatitzadores (Clinton, Blair) han mostrat costats nefastos. L'endeutament públic i el privat no resulten sostenibles. I en termes ecològics els estats mostren miopia de futur. La crisi ha empobrit milions de persones, ha augmentat les desigualtats i ha fet més rics aquells que ja ho eren. I les enquestes detecten una erosió important de valors liberal-democràtics. Populismes diversos. Tampoc hi ha cap garantia que no hi torni a haver crisis com la iniciada el 2007. Al contrari. No s'estan prenent mesures globals. A més, mentre no existeixin regulacions fiscals interna-

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA
DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

cionals, no desapareguin els paradisos impositius i no es controli el frau, les polítiques redistributives (pensions, etc.) aniran des d'una incompletesa deficient en èpoques de bonança a una escassetesa frustrant en èpoques de crisi. I així anirem fent, amb una economia incerta i una política hipotecada.

D'altra banda, en les darreres dècades la situació econòmica de Catalunya ha es-

tat presidida per un dèficit fiscal i d'infraestructures crònic i escandalós, per models obsolets de gestió del govern central (Aena, Renfe...), etc. Seguir a l'estat espanyol com fins ara resulta una pèssima opció, tant per motius globals com locals.

¿Pot resoldre's el tema del reconeixement i acomodació nacional de Catalunya en termes espanyols? La resposta curta és: no. Hi ha massa evidències històriques i empíriques que ho descarten. Si alguna cosa ensenyen els darrers 150 anys és que l'estat espanyol es caracteritza per una cultura política jeràrquica i autoritària que no facilita la incorporació de models consociacionals i de federalisme plurinacional, els únics que podrien resoldre el tema de fons d'una manera acceptablement justa i estable.

Establir una democràcia de qualitat en una societat plurinacional és un tema que els va molt gran a les institucions i partits de l'Estat. És quelcom que es troba més enllà del que dóna de si intel-

lectualment la cultura política dels principals actors espanyols. Només cal llegir el document de la FAES sobre la reforma del model autonòmic o la Declaració de Granada del PSOE (els socialistes no són federals ni ells mateixos; de Podem no es coneix cap model elaborat sobre el tema). Potser algun dia arribaran propostes de les institucions centrals, però tot apunta que seran molt deficientes i que no superaran el paradigma de referències conceptuals deficientes i de casos empírics inadequats mostrats fins ara. Hi ha massa mala experiència acumulada. Cants de sirena. Fum. Pastanagues a l'aire.

Un projecte nacional emancipador no passa per voler canviar l'Estat sinó per assolir un estat propi. Internament cal ampliar la majoria independentista i disminuir el grup dels que s'hi oposen. Són dos objectius diferents que requereixen mitjans diferents. I també

cal tenir les estructures institucionals preparades per assegurar l'èxit d'una unilateralitat que sembla inevitable.

Independència: el què i el perquè són clars. Sobre el com i el quan sempre hi ha més dubtes (inevitables): ¿s'estan fent prou bé les coses?, ¿es combinen prou bé l'ambició i el realisme?, ¿setembre del 2017?...

HULTON ARCHIVE / GETTY

**¿Pot resoldre's el tema del reconeixement i acomodació nacional de Catalunya en termes espanyols?
La resposta curta és: no**